

„Wieczne chemikalia” są coraz częściej wykrywane w wodach

8 kwietnia 2024

„Wieczne chemikalia”, substancje wywołujące m.in. nowotwory i choroby tarczycy, są coraz częściej wykrywane w wodach – ostrzega Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy.

Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB) zwrócił uwagę w komentarzu dla PAP, że zmiany w klasyfikacji jakości wód podziemnych, powierzchniowych i pitnych w ostatnich latach, wskazują, że podczas badań większy nacisk kładziony jest na wykrywanie syntetycznych zanieczyszczeń antropogenicznych, takich jak farmaceutyki, związki per- i polyfluoroalkilowe (PFAS). PFAS to powszechnie stosowane substancje chemiczne, które kumulują się w organizmie człowieka oraz w środowisku. Są określane mianem „wiecznych chemikaliów”. Mogą wywoływać m.in. nowotwory, choroby tarczycy, problemy z płodnością – PAP).

Instytut zaznaczył, że farmaceutyki, związki per- i polyfluoroalkilowe są „coraz częściej” wykrywane w wodach. „Uwzględnienie nowych związków w ocenie wód może odmienić aktualny pogląd o stanie wód” – stwierdził PIG -PIB.

Eksperti PIG wskazali, że w Polsce woda pitna dystrybuowana wodociągami według danych GUS w ok. 73 proc. pochodzi z wód podziemnych. Udokumentowane dla kraju zasoby dyspozycyjne wód podziemnych, wynoszą ok. 34 mln m sześć./dobę” – dodali.

Instytut poinformował, że ocenę stanu wód podziemnych przeprowadza się na podstawie wyników monitoringu stanu chemicznego i jest to wykonywane cyklicznie, co 3 lub 6 lat. „Ostatnia ocena stanu wód podziemnych wykonana została w roku 2023 i wykazała, że stan wód podziemnych jest dobry na obszarze 95 proc. powierzchni kraju. Tylko na terytorium 5

proc. powierzchni kraju jakość wód jest antropogenicznie zmieniona i jej wykorzystanie na cele komunalne może być ograniczone” – wskazał.

PIG-PIB zastrzegł jednak, że nie zawsze woda podziemna niezmienną antropogenicznie jest zdatna do picia w sposób bezpośredni. Wyjaśnił, że „często” woda podziemna jest naturalnie wzbogacona w związki mineralne, np. żelazo, mangan, jon amonowy, związki organiczne, które w sposób naturalny występują w stężeniach przewyższających normy wód pitnych. „Taka woda, choć czysta i dobrej jakości, musi być specjalnie uzdatniana przed wtłoczeniem do sieci wodociągowej” – zaznaczył instytut. Jakość wody jest w dużej mierze oceną opartą na ograniczonej liście wskaźników indykatywnych. Dobór wskaźników jest kluczowy w ocenie jakości wód.

Eksperti instytutu zwrócili uwagę, że wody podziemne stanowią największy zasób dostępnych wód słodkich na Ziemi. „Łącznie zasoby wodne na Ziemi szacuje się na ok. 1 386 mld km sześć., z czego 97 proc. jest zgromadzone w oceanach i morzach (wody słone). Z pozostałych 3 proc. zasobów wodnych naszej planety 68,3 proc. jest uwięzione w lodowcach i pokrywie lodowej, 31,4 proc. stanowią wody podziemne, zaś wody powierzchniowe 0,3 proc.”.

Zgodnie z ustawą „Prawo geologiczne i górnicze” PIG-PIB wypełnia zadania państwowej służby geologicznej. Zadania służby określa m.in. ustawa „Prawo wodne”. Nadzór nad instytutem pełni Minister Klimatu i Środowiska. Jednym z filarów działalności PIG – PIB jest „środowisko”. Obejmuje on działania wspierające zrównoważony rozwój. Prowadzone przez instytut w tym zakresie badania dotyczą ocenę stanu środowiska, rozpoznawania i monitorowania zagrożeń geologicznych i antropogenicznych, wspierania adaptacji do zmian klimatu, a także zapewniania bezpieczeństwa realizacji inwestycji strategicznych.

Autorstwo: Anna Bytniewska (PAP)

Źródło: NaukawPolsce.pl